

C/2024/1818

11.3.2024.

Tiesas (virspalāta) 2023. gada 21. decembra spriedums (*Landgericht Ravensburg* (Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu) – VK (C-38/21), F. F. (C-47/21), CR, AY, ML, BQ (C-232/21)/BMW Bank GmbH (C-38/21), C. Bank AG (C-47/21), Volkswagen Bank GmbH, Audi Bank (C-232/21)

(Apvienotās lietas C-38/21 ⁽¹⁾, C-47/21 ⁽²⁾ un C-232/21 ⁽³⁾, BMW Bank u.c.)

(Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju tiesību aizsardzība – Transportlīdzekļa lizinga līgums bez pirkšanas pienākuma – Direktīva 2008/48/EK – 2. panta 2. punkta d) apakšpunkts – Jēdziens “lizinga līgums bez pienākuma pirkt līguma priekšmetu” – Direktīva 2002/65/EK – 1. panta 1. punkts un 2. panta b) punkts – Jēdziens “finanšu pakalpojumu līgums” – Direktīva 2011/83/ES – 2. panta 6. punkts un 3. panta 1. punkts – Jēdziens “pakalpojumu līgums” – 2. panta 7. punkts – Jēdziens “distances līgums” – 2. panta 8. punkts – Jēdziens “ārpus uzņēmuma telpām noslēgts līgums” – 16. panta l) punkts – Izņēmums no atteikuma tiesībām saistībā ar transportlīdzekļu nomas pakalpojumu sniegšanu – Kredītlīgums transportlīdzekļa iegādei – Direktīva 2008/48 – 10. panta 2. punkts – Prasības, kas attiecas uz informāciju, kāda jānorāda līgumā – Prezumpcija par informēšanas pienākuma izpildi, ja tiek izmantots regulatīvais informācijas modelis – Direktīvas tiešas horizontālas iedarbības neesamība – 14. panta 1. punkts – Atteikuma tiesības – Atteikuma termiņa skaitīšanas sākšana nepilnīgas vai neprecīzas informācijas gadījumā – Atteikuma tiesību launprātīga izmantošana – Atteikuma tiesību zaudēšana – Transportlīdzekļa iepriekšējās restitūcijas prasība atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā attiecībā uz saistītu kredītlīgumu)

(C/2024/1818)

Tiesvedības valoda – vācu

Iesniedzējtiesa

Landgericht Ravensburg

Pamatlietas puses

Prasītāji: VK (C-38/21), F.F. (C-47/21), CR, AY, ML, BQ (C-232/21)

Atbildētāji: BMW Bank GmbH (C-38/21), C. Bank AG (C-47/21), Volkswagen Bank GmbH, Audi Bank (C-232/21)

Rezolutīvā daļa

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK 2. panta 6. punkts kopsakarā ar Direktīvas 2011/833. panta 1. punktu

ir jāinterpretē tādējādi, ka

transportlīdzekļa lizinga līgums, kam raksturīgs tas, ka nedz šis līgums, nedz atsevišķs līgums neparedz, ka patērētājam ir pienākums pirkt transportlīdzekli līguma beigās, ietilpst Direktīvas 2011/83 piemērošanas jomā kā “pakalpojumu līgums” tās 2. panta 6. punkta izpratnē. Šāds līgums savukārt neietilpst nedz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/65/EK (2002. gada 23. septembris) par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 90/619/EEK un Direktīvās 97/7/EK un 98/27/EK, nedz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK piemērošanas jomā.

⁽¹⁾ OV C 128, 12.4.2021.

⁽²⁾ OV C 189, 17.5.2021.

⁽³⁾ OV C 297, 26.7.2021.

2) Direktīvas 2011/83 2. panta 7. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tāds pakalpojumu līgums šīs direktīvas 2. panta 6. punkta izpratnē, kas starp patērētāju un tirgotāju noslēgts, izmantojot distances saziņas līdzekļus, nevar tikt kvalificēts kā “distances līgums” pirmās minētās tiesību normas izpratnē, ja pirms līguma noslēgšanas ir bijis apspriešanas posms, kurš norisinājies, fiziski vienlaikus klātesot patērētājam un starpniekam, kas rīkojas tirgotāja vārdā vai uzdevumā, un kura laikā šis patērētājs šīs apspriešanas nolūkā no šī starpnieka ir saņēmis visu minētās direktīvas 6. pantā paredzēto informāciju un ir varējis minētajam starpniekam uzdot jautājumus par paredzēto līgumu vai izteikto piedāvājumu, lai kļiedu jebkādas neskaidrības par iespējamo līgumisko saistību ar tirgotāju apmēru.

3) Direktīvas 2011/83 2. panta 8. punkta a) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

starp patērētāju un tirgotāju noslēgts pakalpojumu līgums šīs direktīvas 2. panta 6. punkta izpratnē nevar tikt kvalificēts kā “ārpus uzņēmuma telpām noslēgts līgums” pirmās no šīm tiesību normām izpratnē, ja līguma sagatavošanas posmā, kurš noticis, izmantojot distances saziņas līdzekli, patērētājs ir ieradies starpnieka, kas tirgotāja vārdā vai uzdevumā rīkojas, lai apspriestu šo līgumu, uzņēmuma telpās, bet kas darbojas citā darbības jomā nekā šis tirgotājs, ar nosacījumu, ka šis patērētājs kā samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs vidusmēra patērētājs, ierodoties starpnieka uzņēmuma telpās, ir varējis domāt, ka pēdējais minētais viņam izteiks komercpiedāvājumu, lai apspriestu un noslēgtu pakalpojumu līgumu ar tirgotāju, un ka turklāt viņš ir varējis viegli saprast, ka šis starpnieks rīkojas tirgotāja vārdā vai uzdevumā.

4) Direktīvas 2011/83 16. panta l) punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

izņēmums no atteikuma tiesībām, kas šajā tiesību normā paredzēts attiecībā uz distances līgumiem vai ārpus uzņēmuma telpām noslēgtiem līgumiem, kuri ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā un attiecas uz transportlīdzekļu nomas pakalpojumiem un kuros paredzēta konkrēta izpildes diena vai termiņš, attiecas uz transportlīdzekļa līzings līgumu, kas noslēgts starp tirgotāju un patērētāju un kas kvalificēts kā distances pakalpojumu līgums vai ārpus uzņēmuma telpām noslēgts pakalpojumu līgums minētās direktīvas izpratnē, ja šī līguma galvenais mērķis ir ļaut patērētājam izmantot transportlīdzekli konkrētā minētajā līgumā paredzētā termiņā, par to regulāri maksājot konkrētas naudas summas.

5) Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta p) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar ko ir noteikta juridiska prezumpcija, saskaņā ar kuru tirgotājs izpilda savu pienākumu informēt patērētāju par tā atteikuma tiesībām, ja šis tirgotājs līgumā atsauca uz valsts tiesību normām, kurās pašās šajā ziņā ir atsauce uz regulatīvo informācijas modeli, vienlaikus izmantojot šajā modelī ietvertos noteikumus, kas neatbilst šīs direktīvas tiesību normas prasībām. Ja attiecīgo valsts tiesisko regulējumu nevar interpretēt atbilstoši Direktīvai 2008/48, valsts tiesai, kura izskata strīdu tikai starp privātpersonām, nav pienākuma, pamatojoties tikai uz Savienības tiesībām, nepiemērot šādu tiesisko regulējumu, taču šai tiesai ir iespēja noraidīt tā piemērošanu, pamatojoties uz valsts tiesībām, un, ja tiesa nenoraida tā piemērošanu, lietas dalībniekam, kuram ir kaitējusi valsts tiesību neatbilstība Savienības tiesībām, ir tiesības prasīt atlīdzināt kaitējumu, kas tam no tā ir radies.

6) Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta p) apakšpunkts kopsakarā ar šīs direktīvas 14. panta 3. punkta b) apakšpunktu

ir jāinterpretē tādējādi, ka

maksājamo procentu apmērs dienā, kas saskaņā ar šo tiesību normu jānorāda kredītīgumā un kas piemērojams gadījumā, ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības, nekādā ziņā nedrīkst būt lielāks par apmēru, kāds aritmētiski izriet no līgumiskās aizņēmuma likmes, par kuru šajā līgumā ir noslēgta vienošanās. Līgumā sniegtā informācija par maksājamo procentu apmēru dienā ir jānorāda skaidri un lakoniski, lai, aplūkojot kopā ar citu informāciju, tajā nebūtu pretrunu, kas objektīvi varētu maldināt samērā informētu, uzmanīgu un apdomīgu vidusmēra patērētāju par to procentu apmēru dienā, kas tam galu galā būs jāmaksā. Ja nav informācijas, kam piemīt šādas īpašības, nekādi procenti par dienu nav jāmaksā.

7) Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta t) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

kreditlīgumā ir jānorāda būtiskā informācija par visām patērētājam pieejamām ārpustiesas sūdzību vai pārsūdzību procedūrām un – attiecīgā gadījumā – izmaksām par katru no tām, tas, ka sūdzība vai pārsūdzība ir jāiesniedz papīra formā pa pastu vai elektroniski, fiziskā vai elektroniskā adrese, uz kuru šī sūdzība vai pārsūdzība ir jānosūta, un citas formālās prasības, kādas attiecas uz šo sūdzību vai pārsūdzību, ņemot vērā, ka vienkārša atsauce kreditlīgumā uz procedūras reglamentu, kas pieejams pēc pieprasījuma vai internetā, vai uz citu aktu vai dokumentu, kurš attiecas uz piekļuves ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību procedūrām kārtību, nav pietiekama.

8) Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta r) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

kreditlīgumā, lai aprēķinātu kompensāciju, kas jāmaksā aizdevuma pirmstermiņa atmaksas gadījumā, šīs kompensācijas aprēķināšanas metode principā ir jānorāda konkrēti un samērā informētam, uzmanīgam un apdomīgam vidusmēra patērētājam viegli saprotamā veidā, lai kompensācijas summu, kāda maksājama pirmstermiņa atmaksas gadījumā, viņš varētu aprēķināt, pamatojoties uz šajā līgumā sniegto informāciju. Tātad, pat ja aprēķināšanas metode nav norādīta konkrēti un viegli saprotamā veidā, šāds līgums var atbilst šajā tiesību normā noteiktajam pienākumam, ja vien tajā ir ietverti citi elementi, kas ļauj patērētājam viegli aprēķināt attiecīgās kompensācijas apmēru, it īpaši maksimālo apmēru, kāds tam būs jāmaksā aizdevuma pirmstermiņa atmaksas gadījumā.

9) Direktīvas 2008/48 14. panta 1. punkta otrās daļas b) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tad, ja informācija, ko aizdevējs sniedzis patērētājam saskaņā ar šīs direktīvas 10. panta 2. punktu, ir nepilnīga vai kļūdaina, atteikuma termiņu sāk skaitīt tikai tad, ja šīs informācijas nepilnīgais vai kļūdainais raksturs nevar ietekmēt nedz patērētāja spēju novērtēt savu tiesību un pienākumu apjomu atbilstoši minētajai direktīvai, nedz viņa lēmumu noslēgt līgumu un attiecīgā gadījumā nevar viņam liegt iespēju izmantot savas tiesības būtībā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi būtu pastāvējuši, ja šī informācija būtu bijusi pilnīga un pareiza.

10) Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta l) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

kreditlīgumā konkrēta procentuāla lieluma veidā ir jānorāda līguma noslēgšanas brīdī piemērojamā nokavējuma procentu likme un konkrēti jāizklāsta šīs likmes koriģēšanas mehānisms. Ja minētā likme tiek noteikta atkarībā no laika gaitā mainīgas atsaucē procentu likmes, kreditlīgumā ir jānorāda līguma slēgšanas dienā piemērojamā atsaucē procentu likme, ņemot vērā, ka nokavējuma procentu likmes aprēķina metodes izklāstam atkarībā no atsaucē procentu likmes līgumā ir jābūt viegli saprotamam vidusmēra patērētājam, kuram nav īpašu zināšanu finanšu jomā, lai tādējādi viņš varētu aprēķināt nokavējuma procentu likmi, pamatojoties uz informāciju, kas sniegta līgumā. Turklāt kreditlīgumā ir jānorāda šīs atsaucē procentu likmes izmaiņu biežums, pat ja tas ir noteikts valsts tiesību normās.

11) Direktīvas 2008/48 14. panta 1. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

kreditlīguma pilnīga izpilde izraisa atteikuma tiesību izbeigšanos. Turklāt aizdevējs nevar pamatoti atsaukties uz to, ka patērētājs, ņemot vērā viņa rīcību laikposmā starp līguma noslēgšanu un atteikuma tiesību izmantošanu vai pat pēc šīs izmantošanas, šīs tiesības ir izmantojis ļaunprātīgi, ja kreditlīgumā sniegta nepilnīga vai kļūdaina informācija dēļ, pārskatot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punktu, atteikuma termiņš nebija sācies tāpēc, ka ir pierādīts, ka šīs nepilnīgais vai kļūdainais raksturs ir ietekmējis patērētāja spēju novērtēt tā tiesību un pienākumu apjomu atbilstoši Direktīvai 2008/48, kā arī viņa lēmumu noslēgt līgumu.

12) Direktīva 2008/48

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tā nepieļauj, ka tad, ja patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības atbilstoši šīs direktīvas 14. panta 1. punktam, aizdevējs var atsaukties uz šo tiesību zaudēšanu noilgumu dēļ saskaņā ar valsts tiesību normām, ja vismaz viena no šīs direktīvas 10. panta 2. punktā paredzētajām obligātajām norādēm nav bijusi ietverta kredītīgumā vai bijusi ietverta nepilnīgi vai kļūdaini, par to pienācīgi nepaziņojot vēlāk, un ja šī iemesla dēļ šī paša 14. panta 1. punktā paredzētais atteikuma termiņš nebija sācies.

13) Direktīvas 2008/48 14. panta 1. punkts kopsakarā ar efektivitātes principu

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts, ka tad, ja patērētājs atsakās no saistīta kredītīguma šīs direktīvas 3. panta n) punkta izpratnē, viņam jāatdod aizdevējam no kredīta finansētā prece vai jālūdz tam šo preci ņemt atpakaļ, tajā pašā laikā nepastāvot šī aizdevēja pienākumam atmaksāt kredīta ikmēneša maksājumus, ko patērētājs jau samaksājis.